

370.443

~~318.~~

413

370.

mm.

Onsa Martin Lutterusse
mannitsus se tunnistusse perra

mes Rom. Nam. 13, 1 om ülles kirjotetu:

Eggauts heng olgo üllembil allahetlik, kel
woimus temma üle om. Sest üllembat ei
olle, kui ennege Jummalast, nink kun üllem-
bid om, ne omma Jummalast saetu.

Oh Jummal! kuis hoit Satan nüüd
Kil rahwas omman lablan,
Kuis temma neide mbttit püüd
Nüüd kohhalt tetta hukkan,
Ni kui es olles sugguke
Meil kaitsjat, ni kui kunnage
Neil waglul nink neil kallul.

Keage ei pea üllebide wasta taplema ehk mäsa-
ma, sest meije olleme wölgo, üllebide sõnna kuul-
da, neid aawustada nink pelgada. Rom. 13, 1.
Sest ke üle pääd raggup, sel saddawa lasto sil-
mihe, nink kunningas Salomon ütlet: Sõnna
26, 27: Ke kiwwe wiskap kõrgehe, sel saddawa
nemma pähe. Se om lühhidelt ütelda se õigus,
mes Jummal essi om säednu, nink innimisse,
se neide sisen lodu tundmisse perra, omma wasta-
wõtnu. Sest se ei sünni kokko, sõnnawõtlit olla
nink wannambit mitte kannatada. Jummal ütlet:
Rom. 12, 19. Sundus om minno perralt, minna
tahha tassuda. Nüüd ei woi keage sedda salgada:
Kui allamba üllebille wasta pannewa, nida et
nemma essi tahwa sundida, nink henda essi koh-
to moistjas säedwa, et sedda mitte ütfinda Jummal
sädusse nink käsü wasta om (kes essi tahhap
kohhut moista nink sundida), enge ka lige lomolik-
ko õigusse wasta om, nida kui üteldas: Keage ei
pea essi omma õigusse moistja ollema; nink taas:
Ke wasta lööp, se teep üllekohhut. Ent sa tahhät
wahhest ütelda: Ja, kuis woip kurjast wallitsejast
lik kannatada, sinna annat neile wäega paljo perra

nink neide kurjus lát sáratsfe oppusse lábbi ennege kängembas nink surembas. Ras se sis om kannatada et eggáutte naine nink lats, ihho nink há, saap háü nink hádda sisse? Kes julgup middage háäd allustada, kui meije nida peame ellama? Se pále útle minna: Egga ma sinno ei oppeta, ke sa tahhat tetta, mes sul náüs há ollewat nink sul meelde tullep. Minne pále, ja te mes sa mötlet — ent kae ennege, mes sul sis saap. Minna oppeta ennege neid, ke hámelega tahhasse óiget tetta. Sáratsille útle ma, et úllembille ei pea keage más-samisse nink kurjaga wasta pannema. Utten ramatun loetas úttest lásk naisest, ke omma úlle kóhto wallitseja eest sóameiikkult palwust peie, et Jummal tedda lassese óige kawwa ellada n. e. s. Se úllekóhto wallitseja kuuld sedda essi nink pand sedda immes, sest et temma essi teedse, et temma tálle olli úllekóhbut tennu nink seperrast sárane palwus tálle náüs immelik ollewat; sest úllekóhto úllembide eest ei peta kúl jóht sárast palwet mitte. Temma kússe seperrast naise kást: Melles temma nidade temma eest Jummalat pállat? Temma úttel: Mul olliwa kúmne lehma, kui teije wanna esfa weel elli. Temma wót minno káest kats árra; sis palsi minna, et temma árrakoles, nink teije esfa wallitseja saas. Se sai sis ka ent teije esfa wót mo káest kolm lehma árra. Jálle palsi minna Jummalat, et teije wease wallitsejas sama ja temma árra foolma. Núüd teije ollete minno káest nelli lehma árrawótnu — seperrast pálle minna núüd teije perrast, sest ma pelga, et se, ke teije perra tullep, sedda perramest lehma wóttas nink mes mul muido weel om. Ras sa moistat sedda moistukónnet? Tóist úllembid sada nink úllembat parrandada omma kats essisugguise asja, ke ni kawwen tóine tóifest árra omma, kui taiwas nink ma tóine tóifest árra omma. Mudutaminne ehk woip hólpasste súndida; parrandamine, se ei olle

meije káen, ei ka meije tahtmissen enge útsinda Jummalah táhtmissen nink káen. Ent hul nink rummal rahwas ei kae palso se perra, kas parrembat saap, kui ennege tóist saap. Kui sis weel halwembas lát, sis tahhap temma jálle tóist. Sis saap temma kerblasse assemelle kúmmalasse nink kúmmalasse assemelle hóorlasse. Minna anna seperrast eggáuttele, ke há sóame rahhoga se asja man tahhap óiget tetta, sedda nouwo, et temma omma ilmlikko wallitsejaga rahhul olles, nink mitte temmale wasta pannes, sest et ilmlik wallitseja ei woi hengele kahjo tetta nida kui wóls oppetaja omma wóls oppussega teggewa. Ráü sinna se sissen ennege waa Zawida perra, ke kunninga Saulist ni suurt úlle kóhbut píddi kannatama, kui sinna eale jórwat kannatada, ent siski es tahha kát omma kunninga kúlge panna, et temma kúl saggede olles woinu sedda tetta, enge and sedda Jummalah kátte, last kít minna ni kawwa kui Jummalah sedda tahhas, nink kannat otfani. Kui núüd sódda ehk raplus sinno úllemba wasta tósses, sis lasse sóddada nink tappelda, ke tahhap, sest ni kui om jo útteldu: Kui Jummalah ei kela, egga meije ei woi keelda. Ke sa háste tahhat tetta nink omma sóame rahho hóita, játta sinna móka nink sóariista wótmatta, ja árrataplego wallitseja wasta, kannata ennembáste kít mes woip pále tulla, ent se hul kés tóist wisi teep, saap omma sundjat kúl löidma. — Jah — úttel sinna, ent kui úts kunningas ehk wallitseja ommile allambille wandmissega om tootanu, neid sádusse perra wallitseta, ja ei te sedda mitte, ei tahha ka wallitsemist mitte játta? Se pále útle minna: Se om illus nink óige, et úllemba sádusse perra wallitseta nink heuda seperra píddawa, ent mitte omma melewalla perra. Ent panne sedda weel mannu, et úts kunningas mitte útsinda tootap, omma ma-sádusse píddada, enge Jummalah essi kássep tál, et temma peap Jummalat pel-

gama, ja temma tootap sedda ka. Hå kül! Kui nüüd särane kuningas olles, ke middaga es peas, ei Jummal ei omma ma-sädust, kas sinna sis seperrast peat temma päle tükma, temma tö ülle kohhut moistma nink sundima? Kes om sul sedda käsnu? Sis peas jo teije kätte wahhel weel üts kolmas tulles, ke teije asju kules nink sunnis sedda, ke süallune om, muido sa ei sa mitte Jummal sunduse eest ärrapaggema, nida kui temma ütlet: Rom. 12, 19: Sundus om minno perralt. Digus nink üllekohhus om eggäitte man, ent digust nink üllekohhut moista nink jaggada, se om felle perralt, ke digusse nink üllekohto esand om, kumb om Jummal ütfinda, ke üllembil kässep, temma assemel olla. Ärraolgo seperrast keage ni julge, middage tetta, kui temma kindma ei olle, et se tälle Jummalast ehk temma teenrist, kui üllembide polest, om käsnu.

Kui se nida olles, et eggäits kel digust olles, sedda wois essi karristada, ke üllekohhut om tennu; mes sis kül ilma pääl peas sama? Sis saas se nida, et süllane omma perremeest; näütsik omma perrenais; latse omma wannembid; kolilatse omme oppetajid nakkasse löma; se olles kittusewaärt sädus! Mes meil sis waja olles kohtomoistjid nink ilmlikko wallitsejid, mes Jummalast om säetu. Seperrast oppeta minna, et eggäits essi moistas sen asjan nink tükkin henda üllembide een piddada, nink sedda tees, mes Jummal kässep, ja lasse neid üllembid essi kaja ja henne eest saista. Jummal ei sa kurje wallitsejid nink üllembid mitte unnetama; temma om ka ilkes weel kangemb neist, nida kui temma sedda ilma algmisest om olnu.

Der Druck wird gestattet.

Censor, M. v. Engelhardt.

Dorpat, den 3. Sept. 1831.

